

ABSTRAKT

mgr inż. Krzysztof Rudziński

„Znaczenie funkcjonowania sformalizowanych systemów zarządzania organizacją w kontekście wdrażania założeń koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym”

W dzisiejszym świecie coraz częściej obserwuje się znaczące konsekwencje działalności człowieka. Z jednej strony postęp ludzkości przyczynił się do rozwoju cywilizacyjnego, ale z drugiej strony doprowadził do problemów środowiskowych tj. zanik bioróżnorodności, degradacja ekosystemów czy topnienie lodowców. Obserwowalne i niepokojące zmiany w obrębie naturalnych ekosystemów stały się początkiem prowadzenia działań mających na celu ograniczenie negatywnego wpływu działalności ludzkiej na środowisko naturalne. Ewolucja tychże koncepcji i nurtów środowiskowych doprowadziła do stworzenia nowego paradygmatu, który zakładałby osiągnięcie harmonii pomiędzy rozwojem gospodarczym, a wykorzystaniem środowiska naturalnego. Tym paradygmatem jest koncepcja gospodarki o obiegu zamkniętym.

Koncepcja GOZ może być definiowana jako system lub model, który możliwy jest do realizowania na każdym poziomie gospodarczym, a który umożliwia m.in. domykanie obiegu surowcowych, materiałowych oraz produktowych, osiąganie kluczowych założeń koncepcji zrównoważonego rozwoju, poprawę efektywności wykorzystywanych zasobów, ograniczanie ilości emitowanych zanieczyszczeń, a przy tym przynosi pozytywne korzyści ekonomiczne. Jednakże wdrażanie koncepcji GOZ na poziomie mikroekonomicznym – szczególnie w organizacji – jest działaniem niezwykle trudnym. Wymaga bowiem zmiany podejścia z liniowego modelu funkcjonowania na model cyrkularny. Natomiast postępowanie zgodnie z założeniami koncepcji GOZ w organizacji wymaga konkretnych narzędzi, pozwalających organizacjom dostosować się do rozwiązań wynikających z domykania obiegu. W tym celu opracowywane są nowe wymagania czy też wytyczne dla wdrażania założeń koncepcji GOZ. Większość z tych rozwiązań posiada jedynie charakter ogólnokrajowy, a dopiero w 2024 roku opublikowana została pierwsza międzynarodowa norma zawierająca wytyczne do postępowania zgodnie z założeniami koncepcji GOZ. Ze względu na te ograniczenia w pracy doktorskiej podjęto problematykę znaczenia systemów zarządzania organizacją jako narzędzi umożliwiających osiągnięcie założeń koncepcji GOZ w organizacji.

Rozprawa doktorska składa się z sześciu rozdziałów mających charakter teoretyczno-empiryczny. Pierwsze trzy rozdziały oparte zostały na przeglądzie literatury i odnoszą się do celów szczegółowych rozprawy doktorskiej. Trzy kolejne stanowią opracowanie części empirycznej, która podzielona została na dwa główne etapy: badania wstępne oraz badania właściwe. W badaniach wstępnych zastosowano metodę studium przypadku wykorzystującą analizę dokumentacji oraz wywiad jako metody prowadzenia badań. Drugą część stanowią badania o charakterze ankietowym.

W wyniku przeprowadzonych badań oraz analiz statystycznych osiągnięto główny cel rozprawy doktorskiej dotyczący analizy postrzegania koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym przez organizacje działające na terenie Polski, w których wdrożone zostały sformalizowane systemy zarządzania oraz cele szczegółowe tj.

- C₁: Określenie motywów wdrażania koncepcji GOZ w organizacjach.
- C₂: Wskazanie różnic pomiędzy systemem zarządzania środowiskowego (ISO 14001:2015), a koncepcją GOZ oraz sposobu ich postrzegania przez przedstawicieli organizacji.
- C₃: Określenie czy z perspektywy organizacji zagadnienia związane z koncepcją GOZ stanowią istotną determinantę wyboru produktów przez ich klientów.
- C₄: Określenie znaczenia funkcjonowania sformalizowanych systemów zarządzania w organizacji dla wdrażania założeń koncepcji GOZ.

Przeprowadzone badania pozwoliły również na weryfikację zakładanych hipotez badawczych, które były adekwatne do każdego z celów szczegółowych:

- H₁: Głównym motywem wdrażania koncepcji GOZ w organizacjach jest próba ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko naturalne.
- H₂: Przedstawiciele organizacji nie dostrzegają różnic pomiędzy systemem zarządzania środowiskowego (ISO 14001:2015), a koncepcją GOZ na poziomie organizacji.
- H₃: Według opinii przedstawicieli organizacji zagadnienia związane z koncepcją GOZ nie stanowią głównej determinanty wyboru produktów przez klientów.
- H₄: Poziom zaangażowania organizacji w realizację koncepcji GOZ związany jest z funkcjonowaniem sformalizowanych systemów zarządzania.

Rozprawa doktorska kończy się zaprezentowaniem wniosków z przeprowadzonych badań naukowych, rekomendacjami oraz ograniczeniami.